

ISBN 0103-8648
INTERNOVAS
[informativo electronic del UBI]
MAIO 2005 * Mensual * Numero 122

**THEMAS PREFERENTIAL AL DIE DEL MATRES
(MENSE DE MAIO)**

**Benjamim, nascite a 18 de maio de 2004,
(hodie 01 anno) e su matre Alessandra**

**Aprender linguas es cultura
saper INTERLINGUA es evolution**

INTRODUCTION

A omne anniversariantes del mense Maio

“Le beltate que existe in le amicitate se face con puressa e le sinceritate de duo nobile cordes, dunque nos debe respicer le amicitate, como un jardinero reguarda su plantas, nos debe rigar lo cata die con intensitate de amor e caressa”.

“Aperi tu corde.

Lassa le allegressa invader tu anima.

Incontra personas, revide vetere e novem amicos.

Senti te a casa o visita locos distante.

Usa tu imagination. Sia libere.

Vive le vita como ben intender...

“E rememora te: hodie es a pena le comencio del melior annos de tu vita.

Cata die es un presente a esser dividite”.

Homage:

Le 8 de maio 2005

DIE DEL MATRES.

Die sublime quando le filios e filias, incantate del sentimentos plus pur e nobile, eleva al matres lor plus emotionate e amorese salutationes. Felice de illes qui, con lor superbe inspiration de inexhauribile poesia, pote eveller un pauc de lor intime, in un prece plen de teneressa e affecto, a illa que es toto in le vita pro nos; tamen io, luctante in van contra le mente debile e claude, nihil succedeva, car matre, pro expressar te, in

pauc lineas, omne illo que io senti in mi anima.

Como me dolora le corde compungite pro le dolor atroce del distantia que nos apparta. Quanto io ben memora, de tempores retro, quando io soniava poter devenir de nove infante, a fin que io poteva reciper le caressas de olim; mais no, nam io jam me considerava homine matur. Mais ora , ben longe de ille tempores e plus lontan ancora de te, sed presso in le corde, io vide lo quanto io me decipeva tempores passate, un vice que, quando nos nos trova homine matur, nos non recipe, sin dubita, le dulce affectos de tu manos que nos assiste e nos pardona, e le basios affectuose de tu labios que nos balbutia un prece o un chanson a nostre capite de lecto, quando infantes, sed nos los recipe de modos diferente, sin caressas e sin basios, ma con consilios sage, cognoscitores de iste vita rude e agreste, con conforto spiritual, dum le horas de desperantia e de angustia, con compression e teneressa. “E le corde veni finalmente experimentar un placer si agradabile, que ha nihil con que se on compara; e sol lo sape evaluar ille qui ha le fortuna de lo posseder”.

Curre le horas, le dies, le annos, allontanante me, cada vice plus, de ille tempores de sonios felice e fortunate, plen de incomensurable phantasias, lanceante me al vita real, replete de aspirationes al futuro e de responsabilitates.

Io desirarea esser, in iste hora sublime, un poeta de fecunde inspiration pro sparger super te qualche petalas de poesia.

Gilson Passos
(A mi matre)
12-05-1956

A illes qui celebra Anniversario a Maio

[*Solmente ora nos decideva de introducir iste spatio a fin que nostre collegas sia cognoscite, exactemente como le suggestion del UMI, prestante homage a omnes pro le dato de lor anniversario.*]

Justo pro que le collegas brasilian pote comprender equalmente melio iste nostre suggestion, basate sur le spatio del UMI, in PANORAMA, a innumere amicos vivemente interessate in cognoscer lo, nos decidera de honorar nostre amicos:

GILSON VILLAS BÔAS PASSOS

Nascite le 18 de maio 1934, quando al presente anno habeva le etate 71, Gilson ja ha occupate le tertie periodo como Presidente del Union Brasilian pro Interlingua. Al mesme tempore un del duo representantes de Brasil in le Consilio General del Union Mundial pro Interlingua, responsabile per le **Curso Postal de Interlingua** e Membro responsabile per le Departamento de Cursos del Union Brasilian pro Interlingua (UBI) in Espirito Santo.

Ille es licentiato in belles-lettres – Anglo-Germanic – al Universitate Federal de Espirito Santo (UFES) e exerceva, durante longe periodo, le professorato in Anglese e Portugese e, como functionario de Cia. Vale do Rio Doce, a Vitória e postea a São Luís, Stato Maranhão, como instructor al “Curso de Modulo Comportamental super Communica-
tiones , Relationes Human, Technicas de

Administration e Commando, e Inseniamientos de Functiones e Methodos de Labor.

In Interlingua ille publicava varie librettos, tales como: Proque Lingua International?; Criticas contra le Linguas Planate; Interlingua, le lingua del futuro; Interlingua, iste incognito; Esque Interlingua supervivera?; Developpamento de Interlingua; Le rolo principal de Interlingua; Precursores de Interlingua; Lingua de hodie e sempre: Interlingua; Guttas de Vita”.

Tanto in Vitoria, ES, e São Luís, Maranhão, ille exerceva le functiones de supervisor e instructor in le area de Selection de Personal e, finalmente, pauc menses ante su pension, ille exerceva le function de visitador e guide al escolas del interpresa a tres regiones al longe del ferrovia a Maranhão.

Varie librettos esseva publicate, a fin de adjutar le membros del Club del Amicos de Interlingua, con lecturas accessibile, inter illos “Collectanea Litterari e Le Alienista” e jam preparate a esser divulgate le “Dr Emilio Myra e Lopez e su obra: Le Psychodiagnostico Mio-cinetic” (preparate pro laicos).

Ancora inedite, ille ha diverse obras:

Cinque minutas; Johannes e Amelia in un viage phantastic per Interlingua; Parolas al la Parentes; Vita con le McRoys.

Como passatempore ille face picturas sur canevas e pro mantener le mense e corpore in san, ille, malgrado su etate, practica sport physic: jujutsu.

-o-o-o-

A parte de ora, cata membro del UBI e del Curso Postal, qui es interessate, deberea inviar nos un biographia succincte e un photo pro esser divulgate in nostre proxime Internovas durante le periodo de anniversario.

FEMINA

Hodie, quando certe scientistas, imbuite de preconceptiones imaterialista, veni dicer nos que le inferioritate cerebral del feminas... (... IN CASO QUE ILLO EXISTE) es le resultato, secundo se proclama, “demonstrate per le ethnologia e le sociologia” – il sufficerea que nos rememorava le conceptos de DECARTE, a respecto de ELISABETH DA BOEMIA, si nos non voleva indicar con le digito a vostre consideration, in nostre dies, un femina de genio: MADAME CURIE.

DE MAISTRE poteva responder avantagiosamente a illes qui negava genio al feminas: “Si illas non ha genio, illas comple function plus eminente: lo de crear genios”.

Non minus notabile es le responsa de MADAME DE STAËL a NAPOLEON: “Le genio non ha sexo, Senior!”.

Il es del femina e per le femina que le scintilla del vita nos veni. Le homine provide essentialissimamente de su matre... E le conclusion de HARVEY, grande scientista

Suppletoras del vita, sub le lege del amor que plena le orbes, le matres es cooperadoras del Divinitate. Nos es de illas: *FILLI MATRI SUNT*.

Pro isto es que io vos dice: quando vos videra un femina de genio, discoperi vos, si vos non potera genicular, proque illa es le umbra de Deo qui passa.

Le veritate es isto: sia matre o sposa; filia o soror; amica o simple companion feminin; in qualcunque condition, le femina es sempre sublime.

Io ponderava, per un instante, in le grandor del mission que Deo la dava, Matre – ration de esser de nostre existentia – es ab su flancos que mandava a nos, in le grande sacrificio propitiatori, como rivero que veni ab longe, le torrente del vita, in le vortice del formas; sposa, -

companion feminin fidel e devote, unite al homine que tu corde eligeva, - es fortia integrative in le unitate magnific que suggere le parola inspirate: *ERUNT DUO IN CARNE UNA*; filia, – sanguine de nostre sanguine, anima de nostre anima, - es in illa que nos revide, il es pro illa le pensamento plus elegia, plus illuminate del amor que non pare; soror, - amica que le Natura dava, in le advenimento del mesme affecto, in le nobile solitaritate del familias, con illa non nos allegra, o nos ha le mesme pesares; amica, - femina qui nos comprende e nos vole ben, que constitue specie rar in iste mundo de preconceptiones de brutalitate, - illa appare, pro le cordes ben formate, in le prestigio de superior, condition moral; companion feminin, simple companion feminin – prisionera, multe vices de passiones brutal, habite per reprobative, date mal destino e infelice, flor venenose del bordellos, - multe vices, illas es illuminate de gratia – “Va, femina van! E non pecca plus – *VADE, ET JAM AMPLIUS NOLI PECCARE!*” – e, assi plus que le proprie homines, per meriter le misericordia de Christo.

MARIA EUGÊNIA CELSO, quando, in 1929, faceva un serie de conferentias per le norte del pais, diceva in su prime conferentia, a Vitória, que illa seligeva iste capital pro marca de su discursos, a causa del grande admiration que consecrava al poetessa spiritosantese. Iste conferentia es publicate in un “*VIDA CAPIXAVA*” (*revista*) del epocha.

“Mi filios: un mal destino tosto veni separar nos pro sempre. Quando plus precision del reguardos e caressas que sol le matres sape e pote dispensar al parve filios, - il es quando un cruel fatalitate me venie veller ab le medio de vos, infelicitante nos pro sempre.

A me, deceva se a me le corde por lassar vos tanto pusillos – plus pusillos –

que vos ni pote comprender le immensitate del infortuna que nos feri! Ah! Como io desirarea haber vos sempre a mi latere... educar vos... vider vos crescer plen de bonitate e intelligentia, guitate per mi experientia in le cammino del Ben e del Virtute!... Io non pote pensar quam immense esserea iste felicitate, sin que mi oculos se plena de lacrimas. Io me conforma con le voluntate de Deo, e accepta, resignate, le spinos de tanto grande dolor – attendente, mi filios, qui, per vostre bon natura, ha de esser abeiente, dulce, studiose, in infantes... es, plus tarde...”. Illa non poteva finir. E il esseva inter lacrimas que le libro cadeva de su manos.

Pro monstrar su stato de spirito, e su grande affection de filios – continua Dr. JOSÉ VIEIRA TATAGIVA, anque exquisite poeta – io scribeva, tosto postea su morte, le sonetto a basso, publicate in le “VIDA CAPIXABA”, lo qual es le portrait de su situation spiritual:

MATRE

Cruciate le manos super le pectores, illa diceva:
- “Io sape que io va morir! Compli se mi sorte!

Fatalitate atroce de mi filios me disvia...
Nulle matre habera que iste absentia supporte”.

In un contradiction supreme, illa a Deo peteva
le vita ajornar e hastar la le transporte.

E, juncte a tu filios, illa se lamentava e surrideva,
a desirar le vita, a supplicar le morte.

A vices, ante le mal sin cura que la minava

del filio qui moriva, *saudose*(*), se rememorava,
e, in su triste reguardo, se videva estranie brillantia...

“Illes habera de portar me al sepulcro de Rauzinho!
Le morte imbraciara, accolante le filietto...”
- Le morte es vita pro le matre que se uni al filio!

Realmente. Su ultime prece esseva que la interava in le mesme cava del filio con qui illa volerea entrar, accolate, in le morte. Con relation al vives, illa exigeva qui non poneva lucto, e qui non la lamentava”.

(*) desiro ardente

Dr. José Vieira Tatagiba

(Extrahite el Academia Espírito-Santese – **SEMPER ASCENDERE**

Discurso proferrite per Dr. José Paulino Alves Junior

Le die 8 de martio 1941

Vitória – Estado do Espírito Santo

- 1976 -

-o-o-0-o-o-

LE DESIRO DEL PAPILIONES

“Aliquando le papiliones se reuniva, tormentate per le desiro de illos abuccar se al candela. Un prime papilion iba usque al castello distante e appercepeva intra illo le lumine de un candela. Illo retornava e contava lo que illo haveva vidite. Sed le sage papilion que presideva le reunion diceva que illo multo non los serviva. Un secunde papilion iba usque illac e arrivava plus proxime del candela. Illo toccava le flamma con le ansas e le candela sortiva victoriose. Le papilion se reuniva con le ansas ardente, e narrava le occurrite. Sed le sage papilion lo diceva: ‘Tu explication non es plus clar que lo anterior’. Alora un tertie papilion se levava, ebrie de amor. Illo se altiava sur

le patas posterior e se lanceava violentemente contra le flamma. Su membros resta rubie como le foco. Illo se identificava con le flamma. Allora le papilion sage, que habeva assistite a toto de lontan, diceva al alteres: ‘Illo apprendeva lo que illo voleva saper. Ma sol illo comprende. Il es toto’”

-o-

Parabola del papiliones, recontate per Jean-Claude Carrière, in *Conversations super le invisible*, (apud Michel Cassé e Jean Androuze), Editora Brasiliense.

Ex le Correio Braziliense/
COISAS DA VIDA
Mil Coisas, per Conceição Freitas

-o-o-0-o-o-

FAMILIA: Extinction o Transformation?

“Por esso, un homine lassa su patre e su matre e se adhere a su sposa, quo illes deveni un carne” (Gn 2.24)

Actualmente, nos nos habitua al pensamento de que le societate se collabe e de que un del causas de iste phenomeno es le deterioration del familia. On non pote ignorar que, realmente, nostre societate, es in crise. Il suffice reguardar le numero de copulas que se separa, pro perciper que alco non va ben.

Intertanto, nos experimenta vider le phenomeno del desintegration familial per altere angulo. Il pote esser que, un vice que nos prophetisa le fin del vita familial, nos observa un profunde transformation in le relationes.

Nos jam percipiva que celle familia antique, quando le pare esseva le suppletor del home; le matre, le persona qui controlava de dispensas e deberes del die in die del familia, e le filios e filias, le

receptores passive de un education patriarchal, es in extinction. Hodie, tante le homine como le femina es suppletors. Il cresce cata vice plus, in omne le stratos social, un forma de vita familial in lo qual le femina, sol, ha assumite le function de patre e matre. Le filios e filias non plus es suppletors passive de un education patriarchal e assume un nove spatio in le vita familial.

Assi, nos assiste al conflicto inter modellos de vita familial, in vice del fin o extinction del familia como institution. Illes qui ancora non se appercepeva del cambiamentos resiste a abandonar ille vision rural e patriarchal del vita familial, sin se aperir al facto que le vita moderne exige nove structuras e altere implaciamientos.

Es le familia in crise? Io crede que le genere human es. Le homine se revela perplexe a contemplar un femina qui se assume como intelligente e competente, per succuter de si un jugo millenari. Ista, por su vice, experimenta le ansietate e le stress, nam illa senti que le cosas es plus difficile. Le labores augmenta, e le solitudine es le precio pagate per le libertate conquirite. Le infantes, in le era del informatica e livrate a baby-sitter electronic, disveloppa un vision del mundo que le tempore dicera esser distorquite, benefic o destructor. Esser familia hodie significa esser consciente del transformation!

E Deo, ubi Ille es in tote isto? Como toto resta? Alcun personas debe star con un voluntate muto grande de extraher ex le Biblia le textos que nos presenta le divinitate con characteristics feminin (Dt 32.10-11, per exemplo). O, qui sape, retirar del Esser Divin su character transformator e dinamic. Le veritate es que le cambiamento es un del donos del Eterne pro le familia human, nam Illo lo creava pro viver in le dinamismo del vita.

Le transformation alarma, tamen, obedi a un proposito divin. Appertine a nos sequer le consilio del apostolo Paulo: “E non vos conforma con iste seculo, ma transforma vos per le renovation de vostre mente, pro que vos experimenta qual sia le bon, agradabile e perfecte voluntate de Deus (Rm 12.2).

Le vita moderne nos offere le opportunitate de experimentar un qualitate de vita familial non possibile in altere tempore, in que homine e femina, patre e matre, filios e filias, deveniente appoio, supporto, partenarios le unes le alteres. Deo crea “un nove celo e un nove terra”, e da nos le opportunitate de esser parte de iste novo. Un nove familia nasce, per profitar le lectiones del historia, per responder al nove necessitate, essente parte del projecto de Deo. In iste nove familia, que vive in um mundo plen de agitation, violentia, injustitia, discrimination, Deo age, a fin que, a partir de illo, se construe nove relationes in spatios de tranquillitate, pace, justitia, solidaritate. Le Deo missionatio age in nos e invia nos. Con familias san e timente a Deo, le crise deveni positive e nos passa a esser participantes del transformationes operate.

Deo es con nos.

Bispo João Alves de Oliveira Filho

Ex le libretto “NO CENACULO”

-o-o-0-o-o-

*“Nascer, morir, renascer e semper progredere tal
es le lege”*

GUARDA LE PATIENTIA

“Proque tu besonia de patientia, pro que, de post tu habera facite le Voluntate de Deo, tu pote attinger le promissa” – Paulo (HEBREUS, 10:36)

Probabilmente tu reterera, ante multe tempore, le sperantia tormentate.

Tu desirara que le responsa del mundo a tu desiros ardente surgeva, immediate, per proteger te le corde; intertanto, qual pace disfructerea in le triumpho apparente del proprie somnos, sin salvar le debitos que te incatena al problema e al difficultate?

Como reposar, ante le exigentia del creditor que nos requisitiona.

Esque reposara le delinquente, ante juste reparation al false committite?

Tu sape que le destino te materialisara le planos de fortuna, que le victoria te coronara, finalmente, le sentiero de lucta, ma tu te recognosce prisionero al circulo de certe obligationes.

Le focar convertite in forgia de angustia...

Le institution a que serve, ubi suffre le intromission del calumnia o le colpo de crudelitate...

Le parente a qui tu debe respecto e caressa, de qui tu recollige minusprecio e ingratitude...

Le rete del obstatulos...

Le conspiracy del umbras...

Le persecution gratuite, le infirmitate del corpore, le imposition del ambiente...

Si le provas te carcerara in le grande constringentes del deber a complir, ha patientia e satisfacite obligationes a que te interlaciava!...

Non te renuncia al labor renovator!...

Tu recorda que le voluntate de Del se exprime, cata hora, in le circumstantias que nos palissada! Nos paga nostre contos con le umbra, pro que le Luce nos favora!

Ab le libro “Fonte Viva”, psychographate per le medium Francisco Cândido Xavier, capitulo 129, n. 16 ed. Federação Espírita Brasileira – per le informative in Esperanto KOMUNIKOJ januaro/februaro/martio n° 117 – anno 2005, de Association Editorial Spiritista).

-o-o-0-o-o-

IO, MARIA NILCE

Memorandum al lector

“Io comenciava scriber iste libro le nocte Natal del anno 1968. Le telephono sonava le 22,30 hroas. IL era le scriptora Indá Soares Casanova qui, per passage a Vitória, me cognosceva. Per telephono, illa me animava scriber un libro.

E io lo comenciava, exactamente le die 25 de decembre, a 23 horas, post appello telephonic ab Indá.

Io non ha timor pro criticas(*). Io non intende de mostrar al lectores un obra litterari. De longe isto. Toto le mie es simple. In mi chronicas vos trovava mi maniera de esser, pensar e ager.”

Maria Nilce

MI MATRE

Io me recorda a mi matre e sempre me remembrara a illa, pro femina qui illa esseva e qui es, qui continua esser.

Io hereditava de illa iste character firme, iste personalitate e lo saper voler. Io admira e trova importante le persona qui sape lo que illa vole e a ubi illa va. Mamma sapeva.

Quando io nasceva, mamma jam era femina matur. Illa me inseniava a precar e a sequer le catholicismo, pro illa, fundamental. Quando on voleva irritar la, on soleva critar que nos iva esser pentecostal. Illa discuteva con omnes, solmente su puncto de vista prevaleva. Pro illa Deo era apena un. Il non poteva haber plus de un Deo. E Iste haveva de esser pro la catholicos. Il haveva un ecclesieta in nostre ferma e illac illa promoveva festas, veniva prestre, qui se restava allogiate a nostre casa. Allora, illa preparava le melior delicatessas e le prestre quando arrivava, illa trovava le plus blanc coperturas sur le lecto, le melior mangiar sur le tabula e le respecto fanatic de omne christianos.

Illa era le pharmaceuta del familia e in tote le vicinitate. Illa dava pharmacos, applicava injectiones, instrueva feminas pregnante, adjutava dum delivrantias. Quando nos deveniva malade a casa, illa esseva de un dedication que io nunquam oblida. Io me memora que io adorava restar malade proque io ganiava attention, caressa. Lamentabilemente, io esseva un infante qui raramente deveniva malade.

Sed lo que io plus admira a mi matre es le bon sposa que illa esseva pro mi patre. Illa qui le faceva, illa qui adjutava, su parola esseva lege e papa sempre sequeva su consilios. Femina argute e intelligente, malgrado inculte, illa videva de longe lo que altere personas non succedeva vider proxime.

Coragiose e de un corage que, multe vices, arrivava a espaventar nos. Dum le medienocite, nos sentiva un terribile timor, illa, a qualcunque ruito extra le casa, se levava, con lampa de tasca in pugno, cultro in mano, sortiva e iva vider lo que occorreva.

Illa sapeva como defender se, e mesmo al aggressiones physic illa devolveva le colpo de tal maniera que era timite e respectate multo plus que omne homines del vicinitate.

Illa nos inseniava le cammino certe a continuar. Illa nos inseniava a non mentir jammais. Illa nos inseniava que le ben se paga con le ben, e que le mal se paga con le mal. Illa nos inseniava, supertoto, a non timer quecunque, e hodie nos son dece-un filios e filias create al forma ancian e nulle de illes e illas la dava disgusto.

E il es belle arrivar se al fin del vita, jam vetulesa como illa es ora, incirculate per su filios e filias que, quasi omne noctes, illes, illas vade a sua casa, per querer corage, confidentia e fide.

Mamma iva e continua esser un grande femina. Un femina admirabile.

[(*) Non multe tempo post le publication de iste su libro, le autora esseva vergoniose-, coarde- e brutalmente assassinate justo le momento quando illa sortiva del Academia de Gymnastica.

Illa contribueva ardentemente in su labor como chronista social, cuje opiniones scribite in le jornal non semper era ben acceptate por multe membros del high life. Sin dubita, su columna in le jornal causava discontentamento o, forsan, "odio" a multe personas.

Illa esseva collega scholar de mi sposa]

-o-o-0-o-o-

PAPA DEL CEL' POTEVA...

Qui non ha *saudade* del epocha passate?
Qui previemente, per ventura, non memora
Que del matre audiva, in tono delicate
Le voce tenere que non plus audi ora...

"Mi amate filio" (quando illa assi parlava...
E con un dulce e suave voce caressava
Celle filio ben amate e multo car
Que Deo la haveva date a crear...)

E... le Mamma se iva via – al cel'alate
Lassante hic, al hasarde, su filio amate
Sin haber in le vita un ente a qui amar...

E le filio qui de illa ha solitate
A iste die felice del maternitate
Die de lumine, de festa e allegressa,
Quando, ora, in voce basse e con caressa,

Mandar la de novo!, diceva...
Ben que Papa del Cel' poteva!!!

Pery Quintaes
10/05/1964

-o-o-0-o-o-

IO E LE SPERANTIA

Io creave intra me un sperantia.
Sperantia isto que non succedeva vader
avante, sempre curte e discolorate. Io
voleva conviver con illo, a causa de mi
stato de spirito. Io esseva apathic, depres-
se, sin multe voluntate de viver, que,
secunde mi conception, illo voleva alcun

cosa pro facer me compania. Io procurara
dialogar con illo, ma io esseva sempre sin
emphase. Io pensava que toto esseva
frustra.

In vice facer me ben, io esseva extreme-
mente deceptionate con mi sperantia.

Quando durante un belle die io decideva
conversar, io observava que illo esseva
ben plus animate, plus relucente, allora io
comenciava restar plus felice, tanto io
quanto illo. Iste felicitate esseva sol a
causa de un sol persona, que esserea tu.
Tu me faciente ben, me amante, io resta
felice e anque mi sperantia.

Io habera voluntate viver ben, io non
plus restara apathic e ni deprese, de ibi,
anque mi sperantia comenciara crescer
cata vice plus e plus e illo retornara a
brillar.

Alora, nos nos restara contente e rema-
nente, pro sempre, le un le altere.

Maria Amelia Leite Passos

-o-o-0-o-o-

MARIA

Ave Maria
de oculos verde!
Ave Maria
qui sape amar!
Ave Maria
qui sape ambular,
qui sape surrider,
qui sape adjutar...!
Ave Maria
de voce tan dulce.
Ave teneressa
de levitate de ave!

-o-0-o-

Si illo es nocte,
mi direction es marcate
per le stellas verde
que son tu oculos.

Si illo es die,
il es le luminositate de tu sorriso
que me attrahe al direction certe
- tu caressa.

[Ex le libro ‘**IMMERSION IN LE PACE**’, per Hermogenes. Illo “es de accordo con le moda, nam illo es un libro de aggression. Le autor aggrede con teneressa e sinceritate le ‘stablishment’ ja tanto satisfactorimente contestate per le violentia e per le hypocrisia.

Il es libro flor.
Il es flor de Pace
e Veritate”]

-o-o-0-0-0-

ANGLESE NOSTRE FOLLE LINGUA

Si **pro** e **con** son opposites, es **congress** le opposite de **progress**?

Anglese es le lingua le plus largemente usate in le historia de nostre planeta. Uno in cata septe esseres human sape parlar lo. Plus de medietate del libros del mundo e tres-quarte del correspondentia international es in anglese. De omne linguas, anglese ha le plus grande vocabulario – forsan multe plus de duo milliones de parolas – e un del plus nobile litteratura.

Totevia, nos va affrontar lo: Le anglese es un lingua folle. Ill non ha **egg** (*ovo*) in **eggplant** (*aubergine*), ni **pine** (*pino*) nor **apple**(*maçã*) in **pineapple** (*ananas*) e ni **ham** (*gambon*) in un **hamburger** (*hamburger*). **Muffins** (*muffins*) anglese non esseva inventate in Anglaterra o **french fries** (*patatas frite*) in France. **Sweet-meats** (*bonbons*) es dulce, durante que **sweetbreads** (*panes*), que non es dulce, es carne.

Nos pressuppone.

Ma quando nos explora su paradoxes, nos trova que **quicksand** (*sablo mobile*) pote laborar lentamente,

boxing rings (*circulo pro boxar*) es **square** (*quadrata*), **public bathrooms** (*cameras de banio public*) non ha **baths** (*cupas de banio*) e un **pig** (*porco*) es ni **pig** (*porco*) ni es ex **Guinea**.

E proque es que un scriptor scribe sed **fingers** (*digitos*) non **fung** (*sentir, palpar*)? Si le plural de **tooth** (*dente*) es **teeth** (*dentes*), poterea le plural de **booth** (*barraca*) esser **beeth**? Un **goose** (*oca*), duo **geese** (*ocas*) – assi un **moose** (*alce american*), duo **meese**?

Esque il non pare plende circuitiones que tu pote facer **amendes** (*reparationes*) ma non juste un **amend** (*emenda*), que tu te pectina per le **annals** (*chonica*) ma non juste un **annal** (*anal*)? Si tu ha un **bunch** (*bouquet*) de **odds** (*probabilitate*) e se fini e vole liverar te de omnes salvo uno, que tu appella isto?

Si le **teacher** (*maestro*) **taught** (*inseniava*), proque non es veritate que le **preacher** (*predicator*) **praught** (*predicava*)? Si un **horsehair mat** (*mata de crin*) es facite de crin de cavallo e un **camel’s-hair coat** (*mantello de capillo de camelo*) veni de capillo de camelo, de ubi es facite le **mohair coat** (*pilo de mohair*)? Si un vegetariano mangia vegetales, que mangia un humanitario? Si tu scribeva un littera, forsan tu anque **bote** (?) tu lingua.

-o-o-0-0-0-

Anecdota:

BURLA

Judice in le tribunal:

- Qual esseva le prime cosa que su marito diceva quando ille se eveliava ille matine?
- Ille demandava: “Ubi io es, Bete?”
- E proque tu te enoiava?
- Mi nomine es Celia.

T.V.. Niterói (RJ - Brasil)

(Ex Seleções Reader’s Digest)

QUE ES INTERLINGUA?

In 1951, un gruppo de linguistas europees e american, post longe analyse del projectos de lingua auxiliar international, concludeva que le vocabulario latin es le hereditage commun a tote le idiomas occidental e insimul con le terminologia scientific de origine grec, es le vehiculo general de communication del moderne civilisation technologic mundial.

A servicio de iste richissime vocabulario esseva ponite un grammatica sobrie, reflectite in le evolution del language human, que ha sempre tendentias verso le simplification.

Assi appareva INTERLINGUA, presentate initialmente in 2 obras basic: *Interlingua English Dictionary*, con 27.000 parolas international e *Interlingua Grammar*.

Interlingua es integremente natural e ha sonos e scriptura agradabile. Cata parola es adoptate, desde que illo sia commun a al minus 3 del sequente idiomas de control: anglese, francese, italiano e espaniol/portugese. Quando non existe un prototipo commun, allora decide le germano, le russo o le latino.

Le humanitate cammina verso un mundo sin frontieras. Ecce le Naciones Unite, le Union Europee, le Nafta, le Mercosud, etc. Le communication inter le naciones, tamen, es problematic con le existentia de 2.800 linguas e 7.000 dialectos. Urge le adoption natural de interlingua como un sorta de lingua-ponte in le relationes international.

Le 900 millones qui parla portugese, espaniol, italiano, francese, romaniano, etc e le anglofonos comprende un texto technic in interlingua sin ulla studio previe. Illo es anque recognoscibile pro le parlantes de linguas germanic e slavic.

Pro le populos del Asia e Africa, Interlingua es de facto lor denominator commun, le clave que aperi le portas del idiomas occidental e dunque, del scientia e del technologia.

Le divulgation de interlingua in le campo international es coordinate per le UMI, le Union Mundial pro Interlingua, cuje Secretariato se situa in Nederland.

¿QUE É INTERLINGUA?

En 1951 un grupo de linguistas europeos y americanos, después de un gran análisis de los proyectos de lengua auxiliar internacional, concluyó que el vocabulario latino es la herencia común a todos los idiomas occidentales y juntamente con la terminología científica de origen griega, constituye el vehículo general de comunicación de la moderna civilización tecnológica mundial.

A servicio de este riquísimo vocabulario ha sido puesta una gramática sobria, reflejada en la evolución del lenguaje humano, que tiene tendencias siempre más hacia la simplificación.

Así surgió la INTERLINGUA, presentada inicialmente en 2 obras básicas: "*Interlingua English Dictionary*" con 27.000 palabras internacionales, y "*Interlingua Grammar*".

Interlingua es totalmente natural, presentando sonidos y escrita agradables. Cada palabra es adoptada, desde que sea común a al menos 3 del idiomas de control: inglés, francés, italiano, español/portugués. Cuando no existe un prototipo común, entonces decide el alemán o ruso.

La humanidad camina hacia un mundo sin fronteras. He aquí la ONU, la Unión Europea, NAFTA, MERCOSUR, etc. La comunicación entre las naciones, todavía, es problemática debido a la existencia de 2.800 lenguas y 8.000 dialectos. Urge la adopción natural de interlingua como una especie de lengua-puente en las relaciones internacionales.

Los 900 millones que hablan portugués, español, francés, italiano, rumano, etc. y los anglófonos comprenden un texto técnico en interlingua sin estudio previo. Interlingua también es reconocible a los hablantes de las lenguas germánicas y eslavas.

Para los pueblos de Asia y África, la interlingua es de hecho un denominador común, una llave que abre la puerta de los idiomas occidentales, y por lo tanto, de la ciencia y tecnología.

La divulgación de interlingua, en el campo internacional, es hecha por la UMI (Union Mundial pro Interlingua), cuya sede está en Holanda. En España hay un Representante Nacional.

Nostre Classicos

Esperanto:

Le esperantistas ha trovate lor fortia in un isolationismo linguistic. Malgrado que le material ex le qual Zamenhof construeva su lingua es occidental, ille tanto lo deformava in un structura schematic que le resultado deveniva un lingua solmente usable per esperantistas. Le lingua ha finales classificatori. Multe parolas esseva arbitrariamente prendite ab anglese, germano, francese, russo, polonese. Zamenhof introduceva un proprie serie de suffixos que repelle le multitudine de formas international. Varie parolas e formas esseva inventate, per ex: kial, kiam, neniam, Ĉiam, kiu, neni, pri, tuj, ĝis, le participios in -ita, -onta, -ita, -ota; le finales conjugational -as, -is, -os, -us. Specimen:

Jen ĝia teknika vojo: Starigi mondan kunordigon superdemokratan. Tio signifas farigi al la politika aktiveco gravan antaŭenpuŝon, kondukante ĝin for de ties primitivaj bazoj. Nome, ĉiam plia alta barbareco al ĉiam pli saĝa racieco, al vereco scienca, al respondeco superdemokrata, kontraŭ estigo de novaj barbarajoj.

Volapük

Protagonistas de Vlapük refusava altere projectos de linguas auxiliari modelagd super le vocabulario international, que es al major parte de origine romqanic, e ergo in lor vista non neutral. Al contrario Volapük que etiam predeva su vocabulos ab le linguas natural, tanto los deformava que “le toto ha obtenite uncharacter proprie, non es similar a qualcunque lingua existente, e in effecto pote esser designate como un lingua neutral”.

Le sequente specimen monstra le resultado de iste conviction.

Ab valikans älobedom: kätten yunik älabom in vög e loged, in natäl lölik fefik oka bosu nebepevovik, kelos äfakipon elobedi. Bevü skip lumans sovadik ädabinoms: mans, kelas pasetälif ludunik piglivon in lienäds düfaladälük u dobälük okas.

Volapük tosto post su apparition in 1880 requireva adherentes in plure paisas, sed postea il haveva un regression e disaccordos super le desirabilitate de simplificar le lingua. Le Kadam Volapükq (Academia de Volapük) evolveva verso altere conceptiones e post 1891 sub le direction del ingeniero russe Waldemar Rosenberger on initiava un lingua toto differente: idiom Neutral. Le Kadäm Volapüka deveniva le “Akademi Internasional de Lingu Universal” e le movimento de Volapük dispaveva del scena.

Latino sin Flexione:

Latino sin Flexione es le lingua auxiliar de Giuseppe Peano (1858-1932), italiano e professor universitari de mathematica. Ille lo proponeva in 1903 in su “Revue de Mathematique”. Peano opinava que le latino pote funcionar con un minimo de grammatica, e como ille diceva: sin flexiones, sin desinentias de casos, sin desinentias personal, sin generes e sin formas distincte pro le plural. “Le declination es superflue, nam le casos pote esser indicate e reimplaciate per prepositiones e le accusativo per le ordine del parolas. Le generes son superflue, al minus in adjectivos.

In 1910 se constitueva le Academia pro Interlingua successor del Idioma Neutral. Le nomine “interlingua” esseva usate como un nomine general pro linguas auxiliari tractate. Specimen:

Nostro Academia es libero ad omne opinione. Nos habe gustu differente, proveniente ab diversitate de patria, de studio, de occupatione. Illos que vol lingua sine variantes, pote seque opinione de majoritate. In omne casu es bene que deliberationes de Academia continen non solo idea de majoritate, sed et de minoritate.

Occidental

A prime vista occidental, postea appellate Interlingue, es multo similar a Interlingua. In illo on recognosce le vocabulario international a grande mesura. Regrettamente su autor, Edgar de Wahl, non toto se disintricava de certe principios dominante durante le passate decennios in le campo del construite linguas auxiliari. In Occidental on observa tractos que rememora al regularismo de Esperanto e Ido e al simplice conception de internationalitate de istos e Novial. Isto non vide in le duplication de qualche suffixos (-age/-age, -ario/arium, -eria/-erie, -essa/-esse, -ita/-ité) e le introduction finales distinctive pro le substantivos (-e) e adjectivos (-i) pro responder a un exigentia de monosemia. Multe parolas esseva prendite extra le latinitate europe ab germano, anglese e svedese.

On ha laudate Occidental pro su famose regula de Wahl. Sed non es iste ingeniose regula un tentativa de incorporar un grande serie de derivationes verbal in un simplification, requirite pro satisfacer al desiro axiomatic a combinar regularitate absolute con un maximo de internationalitate? Le internationalitate debva ceder al regularismo. Specimen:

In su “Histoire d’un bon brahmin” Voltaire narra li vicissitudines de un old sagi brahmane qui cadet in desperantie, constatante que su longannual studies hat finalmente ductet le a nequó. Plu il profundat se in le cosas, plu il sentit acrescer le pondere de su ignorantie. Su deve esset inseniar li altres, ma on posit le questiones a queles il self ne savet dar un just response. Omni to rendit le profundmen infelici.

IALA

Le “International Auxiliary Language Association” (IALA) esseva fundate in 1934 a New York sub le direction de Sr. Dave Hennen Morris, de 1933 usque 1937 ambassador a Bruxelles, e de su marita Sra. Alice V. Morris. In IALA, que durane omne annos de su existentia esseva generosamente supportate per donos monetari de Senora Morris, plure linguistas cooperava. Le objective initial esseva obtener un lingua auxiliar ab un analysis de cinque tal linguas: Esperanto Esperanto II, Ido, Latino sine flexione e Occidental. Salvo isto alicun collaboratores produceva studios in altere disciplinas linguistic.

Postea le idea de extraher un lingua auxiliar ex le mentionate cinque esseva abandonate. On comenciava un studio systematic del vocabulario commun in le major linguas national. Isto resultava in le publication de Interlingua in le ano 1951.

(Ex Discussiones de Interlingua de Alexander Gode, Ph.D)

LE PARVE FLOR
de Doctoressa **Magda Lugon**

Collectanea de poemas
ex le obra in francese e portugese
2nd. Edition

3. MAGIA

- Io me preoccupa si io es un bon jardin.
- Io non sape como es un mal jardin...
- Si, io anque non sape (risadas).
- Jardin es magia. Il es le secreto. Le humide...
- Il es umbra e es luce... il es incontro e es solitate.
- Il es cerca e es quietude.
- Il es le spatio, es profumo, insectos e aves, colores e formas, sonos...
- Il es le insecto e le bufon.
- Es tu. So io. Somos nos.
- Non somos nos... Ni io... ni tu.

21. BUSSOLA

- Io me preoccupa con le bussola del jardinero.
- Ni le vento pote traciari nos le nord. Io dancia nomade in sonoritate. Ora io me inclina a Mozart, ora io cultiva essentias Balchianas. Io es semper Chopin... Hodie... "in mil e un octes" con Glazunov.
- Io te vide inclinate al musica del proprie jardin.
- Ab Viena, signos de Strauss... Villa Lobos in cantos.
- E Radamés?
- Io te memora a plorar Pixinguinhas!
- E flunar con le "Cantion del Pace" de Maurício de Oliveira.
- E que dicer del jazz?
- Ventre. Mamillas. Transmigration.
- Copula. Flagellos. Gemitos. Appellos disfrenate. Avide...
- Alba e al crespusculo que non nasce.
- Io ruminara mi nord. Io guidara le vita pro disorientar me.
- Io prosequi le riso.
- Vale nos Deo! Un flor surridente es un flor felice!
- E flores felice es indomate.
- Paupere jardinero quando omne le flores se discopere felice.
- Como ille exercitara lor poter de commando?

40. DEOS

- Io me preoccupa con tu deos.
- Le flor es un symbolo in si mesmo. Pro que occider le vetule deos?
- -Le jardineros vive, in monotheismo del conscientia, per reprimer le sistemas partial que resiste e se camoufla in false attitudes.

- Nostre vetule deos retorna sub nove etiquettas: phobias, neurosis...
- Juno lassa le Olympo e deveni therapeuta!
- Le flores sape que nos son possedite per le cosas le quales nos prende. Si illos es possedite, fortia plus forte nos possede.
- Ubi non ha Deo, il ha maladia.

41. FIDELITATE

- Io me preoccupa con tu fidelitate.
- Le flor es eternemente ligate efectivemente al essentia que lo faceva flor.
- Non solo pro harmonisar le energia servi le flores, in lor essentia...
- Si. Le Crob Apple es procurate per le personas timide. Le Agrimony pro illes qui brava le suffrentia, le dolor. Le Holly, pro le jelsia e le diffidentia... pro le amor...
- Omne flores ha lor proprie energia essential. Facer lo circular in movimento de fluxo descendente e reverter lo super es querer le proprie luce!
- Le practicas de magia son projectiones de nostre die que reflue super nos. Il es le interior que participa in le condition de origine e destino del anima.
- Il es le unitate del vita, le conscientia, plus tosto trovate, perdita e de novo trovate. Le comprehension libera nos del inconsciente.

45. EMOTIONES

- Como laborar con le emotiones?
- Un jardin es plen de emotion.

- Le emotiones pare esser como illos son.
- Le flores recognosce lor emotiones, sin reprimer los e sin stimular los.
- Per viver lor emotiones con simplicitate.
- Il es importante entrar le emotion, cognoscer su contento, sin rejectar le experientia.
- Del emotion nos selectiona essentias con los qual nos produce nostre profumo.
- Es le profumo del flor, allora, producto de su emotiones?
- De nostre viventias! Nos va al incontro del vita, sin repulsar conditiones.

(Traduction ab le portugese a in interlingua per
 Gilson Villas Bôas Passos)
 (Autorisation per le autora, Dra. Magda Lugon)

--o-o-0-o-o--

LE PARVE FLOR
 de Doctoressa **Magda Lugon**

Collectanea de poemas
 ex le obra in francese e portugese
 2nd. Edition

3. MAGIA

- Io me preoccupa si io es un bon jardin.
- Io non sape como es un mal jardin...
- Si, io anque non sape (risadas).
- Jardin es magia. Il es le secreto. Le humide...
- Il es umbra e es luce... il es incontro e es solitate.
- Il es cerca e es quietude.
- Il es le spatio, es profumo, insectos e aves, colores e formas, sonos...
- Il es le insecto e le bufon.
- Es tu. So io. Somos nos.
- Non somos nos... Ni io... ni tu.

21. BUSSOLA

- Io me preoccupa con le bussola del jardinero.
- Ni le vento pote traciare nos le nord. Io dancia nomade in sonoritate. Ora io me inclina a Mozart, ora io cultiva essentias Balchianas. Io es semper Chopin... Hodie... "in mil e un octes" con Glazunov.
- Io te vide inclinate al musica del proprie jardin.
- Ab Viena, signos de Strauss... Villa Lobos in cantos.
- E Radamés?
- Io te memora a plorar Pixinguinhas!
- E flunar con le "Cantion del Pace" de Maurício de Oliveira.
- E que dicer del jazz?
- Ventre. Mamillas. Transmigration.
- Copula. Flagellos. Gemitos. Appellos disfrenate. Avide...
- Alba e al crepusculo que non nasce.
- Io ruminara mi nord. Io guidara le vita pro disorientar me.
- Io prosequo le riso.
- Vale nos Deo! Un flor surridente es un flor felice!
- E flores felice es indomate.
- Paupere jardinero quando omne le flores se discopere felice.
- Como ille exercitara lor poter de commando?

40. DEOS

- Io me preoccupa con tu deos.
- Le flor es un symbolo in si mesmo. Pro que occider le vetule deos?
- Le jardineros vive, in monotheismo del conscientia, per reprimere le systemas partial que

resiste e se camoufla in false attitudes.

- Nostre vetule deos retorna sub nove etiquettas: phobias, neurosis...
- Juno lassa le Olympo e deveni therapeuta!
- Le flores sape que nos son possedite per le cosas le quales nos prende. Si illos es possedite, fortia plus forte nos possede.
- Ubi non ha Deo, il ha maladia.

41. FIDELITATE

- Io me preoccupa con tu fidelitate.
- Le flor es eternemente ligate efectivemente al essentia que lo faceva flor.
- Non solo pro harmonisar le energia servi le flores, in lor essentia...
- Si. Le Crob Apple es procurate per le personas timide. Le Agrimony pro illes qui brava le suffrentia, le dolor. Le Holly, pro le jelsia e le diffidentia... pro le amor...
- Omne flores ha lor proprie energia essential. Facer lo circular in movimento de fluxo descendente e reverter lo super es querer le proprie luce!
- Le practicas de magia son projectiones de nostre die que reflue super nos. Il es le interior que participa in le condition de origine e destino del anima.
- Il es le unitate del vita, le conscientia, plus tosto trovate, perditte e de nove trovate. Le comprehension libera nos del inconsciente.

45. EMOTIONES

- Como laborar con le emotiones?

- Un jardin es plen de emotion.
- Le emotiones pare esser como illos son.
- Le flores recognosce lor emotiones, sin reprimer los e sin stimular los.
- Per viver lor emotiones con simplicitate.
- Il es importante entrar le emotion, cognoscer su contento, sin rejectar le experientia.
- Del emotion nos selectiona essentias con los qual nos produce nostre profumo.
- Es le profumo del flor, allora, producto de su emotiones?
- De nostre viventias! Nos va al incontro del vita, sin repulsar conditiones.

(Traduction ab le portugese a in interlingua per
 Gilson Villas Bôas Passos)
 (Autorisation per le autora, Dra. Magda Lugon)

--o-o-0-o-o—

QUAL BABEL

Quando Deo creava le mundo, il habeva un sol lingua. E un sol maniera de parlar. Resultato: le communication esseva perfecte. Omnes se intendeua meraviliosamente